

SAPARD PROGRAMMAS REZULTĀTI LATVIJĀ

Results of SAPARD programme in Latvia

I. Pilvere

Lauku atbalsta dienests / Rural Support Service

Abstract

Report describes the research results of SAPARD programme implementation experience in Latvia and cumulative amounts of approved commitments, projects and payments of SAPARD programme since the beginning. Report displays detailed analyses of SAPARD projects number and amount in each measure, and most common difficulties for approving of projects and payments.

Speed and utilization of SAPARD programme resources varies from region to region in Latvia. We have committed all possible finance resources available for Latvia by the end of 2003.

Key words: SAPARD, regions, measures.

Ievads

Lai spētu sagatavoties likumdošanas kopuma prasību ieviešanai, Eiropas Savienība Latvijā, tāpat kā citās kandidātvalstīs, vēl pirms iestāšanās ES ir izveidojusi vairākas neatmaksājamas atbalsta programmas.

Ir trīs galvenās Eiropas Savienības pirms iestāšanās atbalsta programmas Centrālās un Austrumeiropas valstīm — PHARE, ISPA un SAPARD. Lauksaimniecības un lauku attīstībai Eiropas Komisija (EK) paredzēja SAPARD programmu, tādējādi pirmo reizi ES pastāvēšanas vēsturē kandidātvalstīm dodot iespēja pieņemt lēmumu par finansējuma piešķiršanu un izmaksāšanu.

Latvijai, iestājoties ES, lauksaimniecībā būtiski mainīsies atbalsta veidi, nosacījumi, atbalstāmo nozaru prioritātes un izmaksājamo subsīdiu apjomi, tāpēc nepieciešams izmantot SAPARD programmas pieredzi turpmāk.

Šādi apsvērumi arī noteica šī darba mērķi — izanalizēt SAPARD programmas darbības pieredzi Latvijā. Šī mērķa ietvaros risināts uzdevums — veikt SAPARD programmas gandrīz divu gadu darbības rezultātu analīzi Latvijā, vērtējot

- kopējos rezultātīvos rādītājus — projektus, finanses, maksājumus;
- atbalsta pretendentu aktivitāti reģionos;
- atbalsta apakšprogrammās paredzēto līdzekļu izmantošanu.

Materiāli un metodes

Tēmas izpētē izmantoti Eiropas Komisijas un LR Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienesta dati.

Pētījumam lietotas vispārējās analīzes, aprakstošās, analītiskās un loģiski konstruktīvās metodes un ekspertu vērtējumi.

Rezultāti

1. SAPARD programmas finanšu resursi

SAPARD programmas finansējuma pamatā ir ielikti citi principi nekā valsts subsīdiu nosacījumos. Šīs atbalsta programmas pretendentiem ir jābūt orientētiem uz sekmīgu uzņēmējdarbību, jo viens no nosacījumiem atbalsta saņemšanai ir uzņēmuma ekonomiskā dzīvotspēja, kas jāpamato ar iepriekšējā gada uzņēmuma grāmatvedības datiem un biznesa plānu turpmākajiem 3—5 gadiem (atkarībā no apakšprogrammas) [10]. Tātad šiem pretendentiem ir jāpierāda ne tikai sekmīgs business (izņemot lauksaimniecības zemju apmežošanas, infrastruktūras un apmācību apakšprogrammas), bet arī jāatrod finanšu resursi (pašu vai kredītresursi) sava projekta īstenošanai 100% apmērā, jo sabiedriskā finansējuma daļu var saņemt tikai pēc pilnīgas projekta īstenošanas [10].

SAPARD programmā pieejamos finanšu resursus nosaka ikgadējie finanšu līgumi starp Latvijas Republiku un Eiropas Komisiju Eiropas Kopienas vārdā [2, 3, 4, 5]. Visas programmas darbības laikā Latvijā ir noslēgti 4 ikgadējie finanšu līgumi. Sabiedriskais finansējums veidojas no 75% ES finansējuma un 25% LR finansējuma, tas sastāda 45%—100% (atkarībā no atbalsta apakšprogrammu nosacījumiem) no kopējiem projekta attaisnotiem izdevumiem. SAPARD programmai pieejamie sabiedriskā finansējuma resursi ir apkopoti 1. tabulā.

1. tabula / Table 1

SAPARD programmas finanšu resursi Latvijai 2000.—2003. gadam (milj.Ls*)
SAPARD programme financial resources in Latvia in the years 2000—2003 (Million LVL*)

Ikgadējais finanšu līgums / Annual financing agreement	ES finansējums/ EU Finances	LR finansējums / Latvia Finances	Kopā sabiedriskais finansējums / Total public financing
2000. gadam /year [2]	12,3	4,2	16,5
2001. gadam / year [3]	12,6	4,2	16,8
2002. gadam / year [4]	14,5	4,8	19,3
2003. gadam / year [5]	14,7	4,9	19,6
Kopā / Total	54,1	18,1	72,2

* pārrēķins latos ir veikts pēc valūtas kursa līguma apstiprināšanas dienā / recalculation in LVL with currency exchange rate for the day of agreement approval

Avots / Source: LAD informācija / Rural Support Service (RSS) information [6,8]

Tas nozīmē, ka Latvijā varēs apstiprināt projektus un uzņemties finansiālas saistības šīs programmas ietvaros kopā par Ls 72, 2 milj. sabiedriskā finansējuma [7], jo sakarā ar Latvijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā ikgadējie līgumi vairs netiks slēgti.

SAPARD programmai paredzētais finansējums ir jāizlieto līdz 2006. gada 31. decembrim. Tas nozīmē, ka visiem apstiprinātajiem projektiem ir jābūt pilnībā realizētiem, maksājumus un darbu izpildi apliecināšanai un citiem dokumentiem ir jābūt iesniegtiem LAD ne vēlāk kā līdz 2006. gada 15. septembrim, lai tos varētu pārbaudīt un veikt apmaksu.

2. SAPARD programmas rezultāti

2.1. Programmas kopējie rādītāji

2001. gada 14. decembrī LR oficiālajā laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” tika pirmo reizi izsludināta pieteikšanās uz SAPARD programmām, un jau 2 nedēļas vēlāk — 28. decembrī Zemgales RLP tika iesniegts pirmais SAPARD projekts 1.1. apakšprogrammā. Mēnesi vēlāk — 2002. gada 31. janvārī — Ziemeļkurzemes RLP noslēdza 1. līgumu par SAPARD projekta realizāciju 3.1. apakšprogrammā, bet 15. aprīlī tika veikts pirmais maksājums Ziemeļvidzemes RLP atbalsta pretendenta.

2. tabula / Table 2

Iesniegto un apstiprināto SAPARD projektu skaits Latvijā (uz 01.01.2004.)
Submitted and approved SAPARD projects in Latvia (on 01.01.2004)

Kārtas beigu termiņš / Submissions deadlines	2001./2002. g. Projektu skaits / projects		Kārtas beigu termiņš / Submissions deadlines	2003. g. Projektu skaits / Projects		
	iesniegti / submitted	apstiprināti / approved		iesniegti / submitted	apstiprināti / approved	izskatīšanā / under evaluation
28.12.2001.	30	25	15.01.2003.	313	272	—
01.02.2002.	214	188	15.04.2003.	418	368	—
01.03.2002.	16	8	01.05.2003.	117	114	—
02.05.2003.	79	63	15.05.2003.	19	18	—
03.06.2002.	105	94	15.06.2003.	44	31	—
01.10.2002.	110	103	15.07.2003.	86	52	—
16.10.2002.	5	5	15.08.2003.	126	87	21
			01.09.2003.	43	43	—
			06.09.2003.	85	—	85
			15.09.2003.	192	142	26
			01.10.2003.	5	—	5
			15.10.2003.	34	—	34
			16.11.2003.	38	—	38
			15.12.2003.	16	—	16
KOPĀ	559	486	X	1536	1127	225
Vidējais apstiprināto projektu īpatsvars, % / rate of approval in %	X	86,9	X	X	86,0	X

Avots / Source: LAD informācija / RSS information [6,7,8]

Kopumā no SAPARD programmas darbības sākuma Latvijā līdz 2003. gada beigām ir bijusi 21 projektu iesniegšanas kārtā, tajās saņemto un apstiprināto projektu skaitu raksturo 2. tabula.

Programmas darbības sākumposmā bija noteikta projektu iesniegšana divas reizes gadā katrai apakšprogrammai, bet no 2003. gada — reizi ceturksnī, no 2003. gada maija — katru mēnesi.

Tātad programmas darbības pilnos divos gados iesniegti pavisam 2095 projekti, no tiem apstiprināti 1613, noraidīti 257 projekti, 225 projekti uz gada beigām atrodas izskatīšanas stadijā. Vidējais apstiprināto projektu īpatsvars — 86,3% no iesniegtajiem projektiem.

SAPARD programmas līdzekļu apguve un izmantošana, kā arī atbalsta pretendentu aktivitāte projektu sagatavošanā un iesniegšanā lielā mērā ir atkarīga no

- vispārējās ekonomiskās un finansiālās situācijas valstī un nozarē [9,12];
- iespējas iegūt un pēc tam atmaksāt kredītus [1];
- labām projektu idejām [1];
- spējas definēt nepieciešamās investīcijas katrā konkrētā uzņēmumā, prasmes pierādīt to ekonomisko dzīvotspēju un atmaksāšanos [1];
- profesionālu konsultantu, projektu izstrādātāju prasmes un sagatavotības [1];
- lauku cilvēku un uzņēmēju vispārējās aktivitātes un spējas uzņemt risku, to izvērtēt un vadīt, īstenojot projektus [9];
- katra uzņēmuma sekmīgas līdzšinējās darbības [9,12].

Tomēr statistiskie dati rāda, ka ne vienmēr ir iespējams apstiprināt visus iesniegtos projektus, jo

- projekts pēc būtības neatbilst SAPARD programmas mērķiem [10]; tā attaisnotajos izdevumos iekļautas pozīcijas, kas nav attaisnojamas [10];
- pieļautas matemātiskas kļūdas projekta finanšu rādītājos [1];
- projekta finanšu rādītāji nesaskan ar uzņēmuma grāmatvedības rādītājiem [1];
- projektā iekļautā informācija nesaskan ar pārējos dokumentos ierakstīto informāciju [10];
- nākotnē tiek plānoti pārāk optimistiski ražošanas un cenu pieaugumi [10];
- nekorekti sastādītas cenu aptaujas specifikācijas [9,10];
- projektā paredzētie darbi ir uzsākti [1,10] u.c.

Tā kā ir gadījumi, kad atbalsta pretendenti neievēro noslēgto līgumu nosacījumus, tad, arī veicot sabiedriskā finansējuma piešķiršanu, vienmēr nav iespējams samaksāt visu līgumā paredzēto finansējumu [9,10], jo

- kļūdaini aizpildīti maksājumu un darījumu apliecināšie dokumenti;
- iegādātās iekārtas neatbilst līgumā paredzētajām;
- nopirkta tehnika vai iekārtas dārgāk par Ls 5700 un nav veikta cenu aptauja;
- realizētais projekts neatbilst projekta mērķim;
- projektā veiktas izmaiņas, nesaskaņojot ar LAD;
- dokumentos uzrādītas atšķirīgas agregāta modifikācijas;
- piegādātājs izsniedz pircējam sajauktus dokumentus (rēķins par vienu agregātu, deklarācija — par citu);
- izcelsmes pierādīšanai tiek uzrādīts rēķins (invoice), kas norāda, ka prece Latvijā ir ievesta vēlāk, nekā zemnieks to nopircis no piegādātāja. Piegādātājs, kurš Latvijā veicis tikai agregāta montāžu, pircējam kā izcelsmi apliecinājošu dokumentu izsniedz testēšanas centra izziņu, kurā norādīts, ka agregāta montāža veikta Latvijā;
- grūti pierādīt izcelsmi Latvijā ražotām un montētām precēm, sevišķi gadījumos, kad detaļas ievestas no vairākām valstīm.

3. tabula / Table 3

SAPARD projektu skaits (uz 01.01.2004.)
Number of SAPARD projects (on 01.01.2004.)

SAPARD atbalsta apakšprogrammas/Measure	Projektu skaits/Projects				tai skaitā realizēto skaits/completed	% no kopējā /of total		
	iesniegti/submitted	apstiprināti/approved	noraidīti/rejected	izskatīšana/under evaluation		iesniegti/submitted	apstiprināti/approved	realizēti no apstipri- nātajiem/completed of approved
1.1. "Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija"/Modernisation of Agricultural Machinery, Equipment and Construction of Buildings"	903	811	73	19	567	43	92	70
1.2. "Lauksaimniecības zemju apmežošana"/"Aforestation of Agricultural Land"	292	281	11	0	102	14	96	36
2.1. "Lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu pārstrādes un marketinga pilnveidošana"/"Improvement of Agricultural and Fisheries Product Processing and Marketing"	141	72	27	42	34	7	73	47
3.1. "Lauku ekonomikas dažādošana, veicinot alternatīvos ienākumu avotus"/"Development and Diversification of Economic Activities Providing Alternative Income"	586	367	130	89	126	28	74	34
4.1. "Vispārējās lauku infrastruktūras uzlabošana" /Improvement of General Rural Infrastructure"	173	82	16	75	29	8	84	35
Kopā apakšprogrammās/Total	2 095	1 613	257	225	858	100	86	53

Avots / Source: LAD informācija / RSS information [6]

Visaktīvāk uzņēmēji ir iesnieguši projektus 1.1. apakšprogrammā, kurā ir saņemti 43% jeb 903 projekti, otrajā vietā — 3.1. apakšprogramma ar 586 projektiem jeb 28% no visiem iesniegtajiem projektiem, trešajā vietā — 1.2. apakšprogramma ar 292 projektiem jeb 14% no kopējā projektu skaita.

96% no visiem apstiprinātajiem projektiem ir 1.2. apakšprogrammā, ko var izskaidrot ar to, ka pieteikšanās šajā apakšprogrammā ir salīdzinoši vienkārša, jo nav nepieciešams biznesa plāns un cenu aptaujas dokumentācija. Salīdzinoši viszemākais apstiprināto projektu īpatsvars — 74% — ir 2.1. apakšprogrammā, jo šīs programmas projekti pārsvarā ir saistīti ar būvniecību, līdz ar to šāda veida projektu sagatavošana ir sarežģītāka un prasa augstāku kvalifikāciju.

Līdz 2003. gada beigām kopumā ir īstenoti 858 projekti jeb 53% no kopējā apstiprināto projektu skaita. Visvairāk projektu — 70% no apstiprinātajiem — ir realizēti 1.1. apakšprogrammā, jo šajā

apakšprogrammā ir tehnikas un iekārtu iegādes projekti, tādējādi šādu projektu realizācijai ir nepieciešams salīdzinoši īsāks laika periods nekā gadījumos, kas ir saistīti ar būvniecību.

4. tabula / Table 4

SAPARD projektu finansējums (uz 01.01.2004.)
SAPARD projects financing (on 01.04.2004.)

SAPARD atbalsta apakšprogrammas / Measures (see Table 3)	Apsūtināto projektu kopējais finansējums, tūkst.Ls/Finances of the approved projects/thous.LVL	Apsūtināto projektu sabiedriskais finansējums, tūkst. Ls / public financing for approved projects / thous. LVL				Realizēto projektu finansējums, tūkst. Ls / completed projects / thous. LVL	
		pieejamais finansējums/ available financing (2000-2003)	apsūtinātiem projektiem/approved projects	apsūtinātiem projektiem, % no pieejamās summas	apsūtinātiem projektiem, % no kopējā finansējuma	attaisnotie izdevumi/ eligible expenditure	sabiedriskais finansējums/ public financing
1.1. "Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija"	52 531	25 051	25 067	100%	42%	32 823	14 956
1.2. "Lauksaimniecības zemju apmežošana"	3 521	2 170	1 756	81%	3%	584	292
2.1. "Lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga pilnveidošana"	33 540	19 835	16 743	84%	28%	11 959	5 630
3.1. "Lauku ekonomikas dažādošana, veicinot alternatīvos	28 760	15 834	13 963	88%	23%	6 917	3 098
4.1. "Vispārējās lauku infrastruktūras uzlabošana"	3 405	4 341	2 468	57%	4%	755	362
Kopā apakšprogrammās	121 757	72 233	59 997	83%	100%	53 038	24 338

Avots / Source: LAD informācija / RSS information [6]

Kopējais investīciju apjoms 2002. un 2003. gadā apsūtinātajos projektos bija Ls 121,7 milj., no tiem jau realizēti projekti Ls 53 milj. apmērā [9]. Lielākais realizēto investīciju apjoms ir lauksaimniecībā — Ls 32,8 milj., pārstrādes nozarē — Ls 12 milj [9]. Realizēto projektu sabiedriskais finansējums — Ls 24,3 milj. [9], t.sk. lauksaimniekiem Ls 15 milj., pārstrādātājiem Ls 5,6 milj. — ir nonācis atbalsta pretendentu kontos.

Šajā periodā ir noslēgti līgumi ar atbalsta pretendentiem Ls 60 milj. apmērā, kas ir 83% no kopējā paredzētā sabiedriskā finansējuma apjoma. Visātrāk pieejamie finanšu resursi ir apgūti 1.1. apakšprogrammā — 100% no pieejamā finansējuma. Ņemot vērā 225 projektus, kas vēl ir izskatīšanas stadijā, finansējumam nepieciešamo apjomu un vidējo projektu apsūtināšanas likmi, ir skaidrs, ka, apsūtinot šos, programmas nosacījumiem atbilstošos projektus, tiks noslēgti līgumi ar atbalsta pretendentiem par visu četriem gadiem pieejamo finansējumu, tāpēc arī projektu pieņemšana praktiski uz 2004. gada 1. janvāri ir pārtraukta visās apakšprogrammās, izņemot 1. un 2. pavadošo pasākumu.

No kopējā sabiedriskā finansējuma lielākais finanšu apjoms ir apsūtināts 1.1. apakšprogrammā — 42%, kas atbilst iesniegto projektu skaita procentuālajai attiecībai kopējā projektu skaitā. Līdzīga proporcija ir arī attiecībā uz 3.1. apakšprogrammu, kur 28% projektu atbilst 23% sabiedriskā finansējuma. Tomēr

pārējās apakšprogrammās situācija ir atšķirīga — 14% projektu 1.2. apakšprogrammā atbilst tikai 3% sabiedriskā finansējuma, bet 7% projektu 2.1. apakšprogrammā — 28% sabiedriskā finansējuma. Tas ir izskaidrojams ar šajās apakšprogrammās pastāvošajiem nosacījumiem, jo apmežošanā projektu pieļaujama apjoms ir neliels, bet lielākie projekti ir iespējami pārstrādes pilnveidošanas apakšprogrammā.

2.2. Programmas rādītāji reģionos

5. tabula / Table 5

SAPARD projektu skaits un finansējums reģionos (uz 01.01.2004.)
Number of projects and amount of financing in regions (on 01.04.2004.)

Reģions / Region	Iesniegti projekti / Submitted projects		Apstiprināto projektu sabiedriskais finansējums / Public financing of approved projects	
	skaits / number	% no kopējā / of total	tūkst. Ls / thous. LVL	% no kopējā / of total
Ziemeļvidzeme	460	22	9819,8	16
Zemgale	341	16	10672,6	18
Lielrīga	307	15	6562,3	11
Ziemeļkurzeme	202	10	4383,7	7
Dienvidkurzeme	160	8	3295,6	6
Dienvidlatgale	135	6	3331,2	6
Viduslatvija	134	6	1687,4	3
Ziemeļaustrumi	114	5	2092,6	3
Austrumlatgale	101	5	1471,0	2
2.1.apakšprogramma — centralizēti	141	7	16742,6	28
KOPĀ / TOTAL	2095	100	60058,9	100

Avots / Source: LAD informācija / RSS information [6]

22% no kopējā projektu skaita ir saņemti Ziemeļvidzemes reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē (RLP), kas ir lielākā pārvalde teritorijas ziņā un aptver 4 administratīvo rajonu — Valmieras, Valkas, Cēsu un Limbažu — teritoriju. Aktīvi atbalsta pretendenti ir arī Zemgales RLP (Dobeles, Bauskas un Jelgavas rajons) un Lielrīgas RLP (Ogres, Rīgas, Aizkraukles rajons) teritorijās. Pēc iesniegto projektu skaita salīdzinoši mazaktīvāki atbalsta pretendenti ir bijuši Austrumlatgales RLP (Ludzas, Rēzeknes rajons), Ziemeļaustrumu (Gulbenes, Alūksnes, Balvu rajons) un Viduslatvijas (Jēkabpils, Madonas rajons) teritorijā.

Ja salīdzina sabiedriskā finansējuma apjomu, ko saņems atbalsta pretendenti pēc projektu realizācijas, tad 3 RLP (Ziemeļvidzemes, Zemgales, Lielrīgas) teritorijās esošie atbalsta pretendenti saņems 45% no visa finansējuma, vismazāko sabiedrisko finansējumu saņems Austrumlatgales, Ziemeļaustrumu un Viduslatvijas RLP atbalsta pretendenti — kopā 8% jeb 2 reizes mazāk, nekā ir projektu skaits kopējā projektu skaita struktūrā šo pārvalžu teritorijās. Tātad projektu vidējais lielums šeit ir mazāks nekā pārējās pārvaldēs.

6. tabula / Table 6

SAPARD projektu skaits apakšprogrammās pa reģioniem (uz 01.01.2004.)
Number of projects in SAPARD measures (on 01.04.2004.)

Reģions / Region	1.1. apakšprogramma		1.2. apakšprogramma		3.1. apakšprogramma		4.1. apakšprogramma	
	skaits / number	% no kopējā / of total	skaits / number	% no kopējā / of total	skaits / number	% no kopējā / of total	skaits / number	% no kopējā / of total
Ziemeļvidzeme	174	19	55	19	188	32	43	25
Zemgale	264	29	6	2	60	10	11	6
Lielrīga	113	13	41	14	115	19	38	22
Ziemeļkurzeme	96	11	14	5	69	12	23	13
Dienvidkurzeme	75	8	26	9	54	9	5	3
Dienvidlatgale	54	6	21	7	41	7	19	11
Viduslatvija	42	5	60	20	21	4	11	6
Ziemeļaustrumi	58	6	11	4	27	5	18	11
Austrumlatgale	27	3	58	20	11	2	5	3
KOPĀ / TOTAL	903	100	292	100	586	100	173	100

Avots / Source: LAD informācija / RSS information [6]

SAPARD 1.1. apakšprogrammā “Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija” 61% projektu ir iesniegti 3 RLP — Ziemeļvidzemes, Zemgales un Lielrīgas teritorijā, tiem pieskaitot vēl Ziemeļkurzemes (Talsu, Tukuma, Ventspils rajons) un Dienvidkurzemes (Liepājas, Kuldīgas, Saldus rajons) RLP, 80% kopējā projektu skaita ir saņemti šajā teritorijā, tātad šie 5 reģioni dominē lauksaimnieciskās modernizācijas jomā. Minimāls šīs apakšprogrammas projektu skaits ir saņemts Austrumlatgalē — tikai 3% no kopējā skaita.

1.2. apakšprogrammā “Lauksaimniecības zemju apmežošana” 73% projektu ir saņemti 4 RLP teritorijā — Austrumlatgalē, Viduslatvijā, Ziemeļvidzemē un Lielrīgā, vismazāk — 2% no kopējā skaita — Zemgalē.

3.1. apakšprogrammā “Lauku ekonomikas dažādošana, veicinot alternatīvos ienākumu avotus” 73% kopējā projektu skaita ir 4 RLP — Ziemeļvidzemē, Lielrīgā, Ziemeļkurzemē, Zemgalē, vismazāk — 2% — Austrumlatgalē.

4.1. apakšprogrammā “Vispārējās lauku infrastruktūras uzlabošana” 82% projektu ir iesniegti 5 RLP — Ziemeļvidzemē, Lielrīgā, Ziemeļkurzemē, Dienvidlatgalē (Preiļu, Krāslavas, Daugavpils rajons) un Ziemeļaustrumos, vismazāk — Dienvidkurzemē un Austrumlatgalē.

Secinājumi

1. SAPARD programmai pieejamais četru gadu finansējums būs apgūts divos programmas izmantošanas gados [11], tas ir 2002. un 2003. gadā, tātad:
 - atbalsta pretendenti ir bijuši aktīvi un spējuši sagatavot SAPARD programmas prasībām atbilstošus projektus, iegūstot pieredzi ES prasību izpildē [9];
 - Zemkopības ministrija kā SAPARD programmas Vadošā iestāde, sagatavojot vairākkārtējus grozījumus programmas nosacījumos, ir veicinājusi tās pieejamību un izmantojamību [9];
 - LAD kā programmas administrējošā iestāde ir spējusi administrēt salīdzinoši lielu skaitu projektu (programma paredzēja 600—700 projektu vidēji gadā, bet LR 2002. gadā saņēma 559 projektus [7,11], 2003. gadā — 1536 projektus) īsā laikā — divos programmas darbības gados;
 - pretendentiem un valsts institūcijām noderēs iegūtā pieredze ES struktūrfondu izmantošanā [9,11,12].
2. Kopējais projektu skaits ir atšķirīgs dažādos reģionos un dažādās atbalsta apakšprogrammās, un to ietekmē
 - lauksaimnieciskā un saimnieciskā aktivitāte reģionā un dominējošās nozares tajā;
 - reģionālās lauksaimniecības teritorijas lielums un tajā ietilpstošo administratīvo rajonu skaits;
 - pašu atbalsta pretendentu spēja sagatavot labus projektus un veikt ieguldījumus sava uzņēmuma attīstībā [12].
3. SAPARD projektu sabiedriskā finansējuma apjoms reģionos ir atšķirīgs, tas ir atkarīgs no
 - attiecīgās apakšprogrammas nosacījumiem
 - projektu apjoma un skaita attiecīgajā reģionā — dominē 3 RLP (Ziemeļvidzemes, Zemgales, Lielrīgas) teritorijās esošie atbalsta pretendenti — ar 1108 iesniegtiem projektiem jeb 53% no kopējā skaita, apstiprināto projektu sabiedriskais finansējums ir Ls 27 milj. jeb 45% no pieejamā.
4. Populārākās SAPARD atbalsta apakšprogrammas pēc projektu skaita ir 1.1. apakšprogramma “Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija” un 3.1. apakšprogramma “Lauku ekonomikas dažādošana, veicinot alternatīvos ienākumu avotus” — kopā 1489 projekti jeb 71% no visiem iesniegtajiem projektiem.
5. Lielākais pieejamais sabiedriskais finansējums pēc projektu apstiprināšanas ir 1.1.apakšprogrammā “Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija” un 2.1. apakšprogrammā “Lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga pilnveidošana” — 70% no kopējā.

Literatūra

1. Agropols, 2002, Nr. 23, Rīga
2. Ikgadējais finanšu līgums Latvijas Republika un Eiropas Komisija Eiropas Kopienas vārdā, LR likums, Rīga, 2002., 4 lpp.
3. Ikgadējais finanšu līgums 2001. gadam Latvijas Republika un Eiropas Komisija Eiropas Kopienas vārdā, LR likums, Rīga, 2002., 9 lpp.
4. Ikgadējais finanšu līgums 2002. gadam Latvijas Republika un Eiropas Komisija Eiropas Kopienas vārdā, LR likums, Rīga, 2003., 21 lpp.
5. Ikgadējais finanšu līgums 2003. gadam Latvijas Republika un Eiropas Komisija Eiropas Kopienas vārdā, LR likums, Rīga, 2004., 10 lpp.
6. LAD darba informācija par SAPARD programmas gaitu, 2003. gads, Rīga.
7. SAPARD cer vēl turpināt // Dienas Bizness, 16.12.2003., Rīga.
8. SAPARD commitments made to beneficiaries, November 10, 2003, No 30146, DG AGRI, Brussels, 5 p
9. Pilvere I. Atbalsta maksājumu skola nebūs viegla // Agropols Nr.1, 2004., Rīga, 10.—11. lpp.
10. Pilvere I. Lai lauksaimniecība un lauku vide dinamiski dzīvotu un attīstītos // Latvijas Vēstnesis, Nr. 31, 26.02.2003., Rīga.
11. Pilvere I. Korupcija SAPARD sakarā nevar būt // Dienas Bizness, 02.12.2003., Rīga.
12. Prasa papildus naudu no SAPARD projektiem no ES // Dienas Bizness, 19.09.2003., Rīga